

V.O.B.o.W.

nr. 74 - mei 2012

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
BC 6675
P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

West-Vlaamse Archeokrant: Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 20,
afgiftekantoor Roeselare, Uitgever: V.O.B.o.W. vzw & WAR

Ondernemingsnummer: 414135857

Maatschappelijke zetel: Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Jozef Goderis
Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare (Rumbeke), 051/22.27.20

ACTUELE ARCHEOLOGIE IN DE TERF-REGIO

Willem Hantson
(IOED-TERF)

Met de lente in het land is de tijd rijp om de archeologie-minnende medemens van het nodige archeologische regionieus te voorzien. Hieronder een beknopt overzicht van de recentste archeologische projecten in de TERF-regio. Van de houtskoolmeilers in Ingelmunster, over de Romeinse nederzetting in Oostnieuwkerke tot middeleeuwse bewoningssporen in Oekene en enkele proefsleuvenonderzoeken in het Roeselaarse.

1. Archeologisch onderzoek op de Zandberg (Ingelmunster)

De West-Vlaamse Intercommunale (WVI) plant i.s.m. de gemeente Ingelmunster een nieuw bedrijventerrein "Zandberg" aan de Groenstraat en de Doelstraat te Ingelmunster. Voordat men met de aanleg begint, dient het archeologisch bodemarchief gewaardeerd en gedocumenteerd te worden. Midden 2010 voerden archeologen al een verkennend onderzoek uit, waarbij voornamelijk sporen uit de volle tot late middeleeuwen (10de - 14de eeuw) werden aangetroffen. Deze vormden de aanleiding voor een aanvullend onderzoek op de interessante zones. Sinds maandag 26 maart zijn archeologen van Monument Vandekerckhove nv uit Ingelmunster er aan de slag en men voorziet de opgraving in de loop van juni af te ronden. Een artisanale zone met houtskoolmeilers is reeds bestudeerd en momenteel legt men de restanten van een middeleeuws hoevegebouw bloot.

Zone 1 (26/03 – 05/04/2012)

De archeologen o.l.v. Nele Eggermont hebben het onderzoek aangevat met het afgraven van een eerste terrein van ca. 2.800 m². Hierbij werd de teelaarde met behulp van een kraan verwijderd, zodat de archeologische sporen eronder zichtbaar werden. Deze heeft men afgebakend en ingetekend. Naast de aanwezigheid van verspreide kuilen en paalgaten, sprongen vooral vier rechthoekige sporen in het oog omwille van hun donkere, houtskoolrijke vulling. Het is vrij zeker dat het hier gaat om zogenaamde houtskoolmeilers of kolenbrandersputten. Dergelijke in de bodem verzonken constructies werden lange tijd gebruikt om hout te smoren, zodat er houtskool ontstond voor de verwarming van huizen, de bereiding van voedsel, ovens enz. Hoe oud deze houtskool-meilers zijn, heeft men nog niet kunnen achterhalen, maar een datering van het houtskool d.m.v. de welbekende C14-methode zou hier uitsluitsel over moeten kunnen geven.

De opgraving aan de Zandberg te Ingelmunster
(Foto: IOED-TERF)

Eén van de aangetroffen houtskoolmeilers in het opgravingsvlak (Foto: IOED-TERF)

Er zijn verder ook stalen genomen om de gebruikte houtsoort te bepalen. Het benodigde hout werd waarschijnlijk vanuit de noordelijker gelegen bossen rond Ardoie 't Veld gehaald, terwijl het geproduceerde houtskool haar weg naar de consument vond via de Groenstraat en de weg Brugge-Kortrijk die beiden tot het centrum van Ingelmunster lopen en daar aansluiting vinden op de Mandel.

Elke houtskoolmeiler werd in kwadranten opgegraven (IOED-TERF)

Zone 2 (16/04 – .../2012)

Het onderzoek werd half april verder gezet op zone 2, een iets hoger gelegen zandig terrein. Al op de tweede dag legden de archeologen hier een huisplattegrond met meerdere bouwfases bloot, dat d.m.v. een aardewerken scherf met radstempelversiering en een kogelpot in de volle middeleeuwen (10de - 12de eeuw) kon geplaatst worden. Een schare aan bijgebouwen en voorzieningen als waterputten, schuren en spijkers verwacht men nog aan te treffen in de verder open te leggen zone. De werf lag eind april tijdelijk stil wegens wateroverlast, maar wordt ongetwijfeld vervolgd.

Aanleg van het opgravingsvlak in Zone 2 met op de voorgrond een deel van het huisplattegrond uit de volle middeleeuwen (Foto: IOED-TERF)

2. Archeologisch onderzoek aan de Spanjestraat (Oostnieuwkerke)

Eind november - begin december vorig jaar vond een archeologisch onderzoek plaats aan de Spanjestraat in Oostnieuwkerke (Staden). De WVI en VMSW plannen er immers de aanleg van verkaveling de 'Vlaschaard' en voorafgaand proefsleuvenonderzoek begin 2011 toonde, naast vondsten uit de 16de-18de eeuw en beide wereldoorlogen, de aanwezigheid van Romeinse sporen aan. Deze laatste werden nader onderzocht door archeologen van Monument Vandekerckhove nv uit Ingelmunster en zo kwam een landelijk huis uit de Romeinse tijd met walgracht en waterbevoorradingsskuil aan het licht, evenals enkele silexen werktuigen uit de steentijd. In het kader van deze opgraving werden rondleidingen georganiseerd voor klassen en het geïnteresseerde publiek.

De aanleg van het opgravingsvlak met op de voorgrond de gecoupeerde kuilen van het Romeinse huis (IOED-TERF)

Week 1 (21/11 – 25/11/2011)

De archeologen o.l.v. Bert Mestdagh van Monument Vandekerckhove NV uit Ingelmunster hebben het onderzoek aangevat met het afgraven van een ca. 4.000 m² groot terrein. Hierbij werd de teelaarde met behulp van een kraan verwijderd, zodat de archeologische sporen eronder zichtbaar werden. Deze heeft men afgebakend en ingetekend. Volgens de eerste prognoses zijn er twee grachten aanwezig die de rand van een Romeins woonerf in verschillende fases weergeven. Enkele scherven aardewerk geven aan dat deze waarschijnlijk in de

eerste twee eeuwen van onze jaartelling bewoond zou geweest zijn. Daarnaast vond men enkele stenen werktuigen die mogelijk tot het paleo/neolithicum (de oude/nieuwe steentijd) teruggaan.

De archeologen van Monument nv aan het werk
(Foto: IOED-TERF)

Week 2 (28/11 – 02/12/2011)

Het archeologisch onderzoek ging verder met het volledig intekenen van alle sporen tot een grondplan. Deze sporen werden vervolgens verder onderzocht door ze stuk voor stuk te couperen, d.w.z. dat men telkens de helft er uithaalt om een zicht te krijgen op datering en functie van elk spoor. Hierbij wordt alles minutieus gedocumenteerd door de archeologen. Op deze manier kunnen sommige sporen met elkaar gelinkt worden tot grotere gehelen. Zo heeft men binnen de gracht – waarvan eerder sprake – een tweeschepig gebouw (6 x 11 m) teruggevonden dat eveneens in de Romeinse periode kan gesitueerd worden. Deze was opgebouwd uit houten palen met vlechtwerk en leem ertussen en had waarschijnlijk een strooien zadeldak.

Week 3 (05/12 – 08/12/2011)

Nadat alle archeologische sporen van het eerder opgelegde terrein gedocumenteerd waren, kon men een extra vlak openleggen in de buurt van het Romeinse gebouw. Ondermeer een donkere bodemverkleuring tekende zich hier af en mogelijk gaat het om een zogenaamd brandrestengraf. Onderzoek van de zeefresten moet daar uitsluitsel over geven. De zogenaamde waterkuil werd

met de kraan gecoupeerd en bleek uiteindelijk een voormalige waterput, waarvan de houten bekisting was uitgebroken. Naar het einde van de week toe werd het veldwerk afgesloten en kon men tot de verwerking van het materiaal en de verzamelde gegevens overgaan. Eens men dit voortgezette onderzoek afgerond heeft, wordt het eindrapport uitgeschreven.

Eén van de vermoedelijke lithische artefacten die werden aangetroffen (Foto: IOED-TERF)

3. Archeologisch onderzoek op de nieuwe ziekenhuissite HHRM (Roeselare)

De archeologen van GATE bvba aan het werk
(Foto: IOED-TERF)

Het nieuwe Heilig-Hartziekenhuis Roeselare-Menen (HHRM) zal verrijzen in de velden ten oosten van de dorpskern van Oekene, aan de kruising van de N36 en de E403. Bij onderzoek d.m.v. proefsleuven in mei vorig jaar werden enkele Romeinse brandrestengraven aangetroffen, maar ook sporen van middeleeuwse bewoning. Deze laatste

werden begin 2012 onderzocht door een team archeologen van GATE bvba. De weersomstandigheden speelden hen en hun onderzoek echter danig parten, waardoor de resultaten momenteel nog wat onduidelijk zijn. In de middeleeuwen woonden, leefden en werkten hier met zekerheid reeds mensen, maar verdere gegevens over de aangetroffen structuren kunnen we pas verwachten nadat studie en rapportage zijn afgerond.

Het optekenen van een gecoupeerde gracht (Foto: IOED-TERF)

Een vermoedelijke, gedempte drinkpoel met brokken verbrande leem (Foto: IOED-TERF)

4. Proefsleuvenonderzoek in Roeselare

De proefsleuven langs de Babillebeek aan de Oekensestraat met op de achtergrond een voormalige hoeve met walgracht (Foto: IOED-TERF)

Op twee locaties werd de afgelopen maanden archeologisch vooronderzoek d.m.v. proefsleuven uitgevoerd. Aan de Maria's Lindestraat in Rumbeke waren archeologen van BAAC bv aan de slag op de toekomstige verkaveling 'Baetkruishof'. Op enkele Romeinse sporen, wat gegevens over de evolutie van het beekdal en oudere perceelstructuren na is hier relatief weinig gevonden.

De proefsleuven aan de Bietstraat onder de schouw van de verbrandingsoven MiROM (Foto: IOED-TERF)

De voorbije weken stonden archeologen van GATE bvba dan weer op de terreinen aan de Bietstraat te Roeselare, waar de WVI het industrieterrein 'West Noord' zal aanleggen. Hier kwamen vooral vol- tot laatmiddeleeuwse sporen van verschillende aard aan het licht, waarschijnlijk behorend tot het 'Goed Ter Biest', evenals een veldoven voor de tijdelijke productie van bakstenen.

De tijdelijke veldoven voor baksteenproductie met op de achtergrond linksboven het 'Goed Ter Biest' (Foto: IOED-TERF)

Kijk voor verdere informatie zeker eens op de website van IOED-TERF:
http://www.erfgoedcelterf.be/item.php?lang=NL&itemno=19_215